

Jekabaara

Jamana

Cikcia ceman n'a musaman kunnafonisben

Faamuya

Yiriwaton

Dakunw

N° 2
Dusukun ni joli-la-banaw

N° 3
Najinin, dolo ani siraw : mogo
son cunferw don !

N° 4
MAKOCI ka Segu sigi-ka-foba

N° 6
Ofisi kono maloturu

N° 7
Dugukolo n'a lakanani
Jirisen ladoncogo

N° 8
Wote bee la wote

N° 10
Mali jemufanga
ye san kelen soro

An ka yele doonin

N° 11
Jekabaara sebennekulu ka
taamaw

N° 12
"OCED" ka lasigiden hakili-
nan taamaw kan

1992 SAN KALO 4NAN TILE 7,
KENEYA TOGOLADONBADINE KONO

Ka se duguw ma

MOGO KO-DON BE, I KO-BEE-DON TE

1992 san kalo 4n tile 7, keneya togoladonba dijé kono

Dusukun ni joli-la-banaw

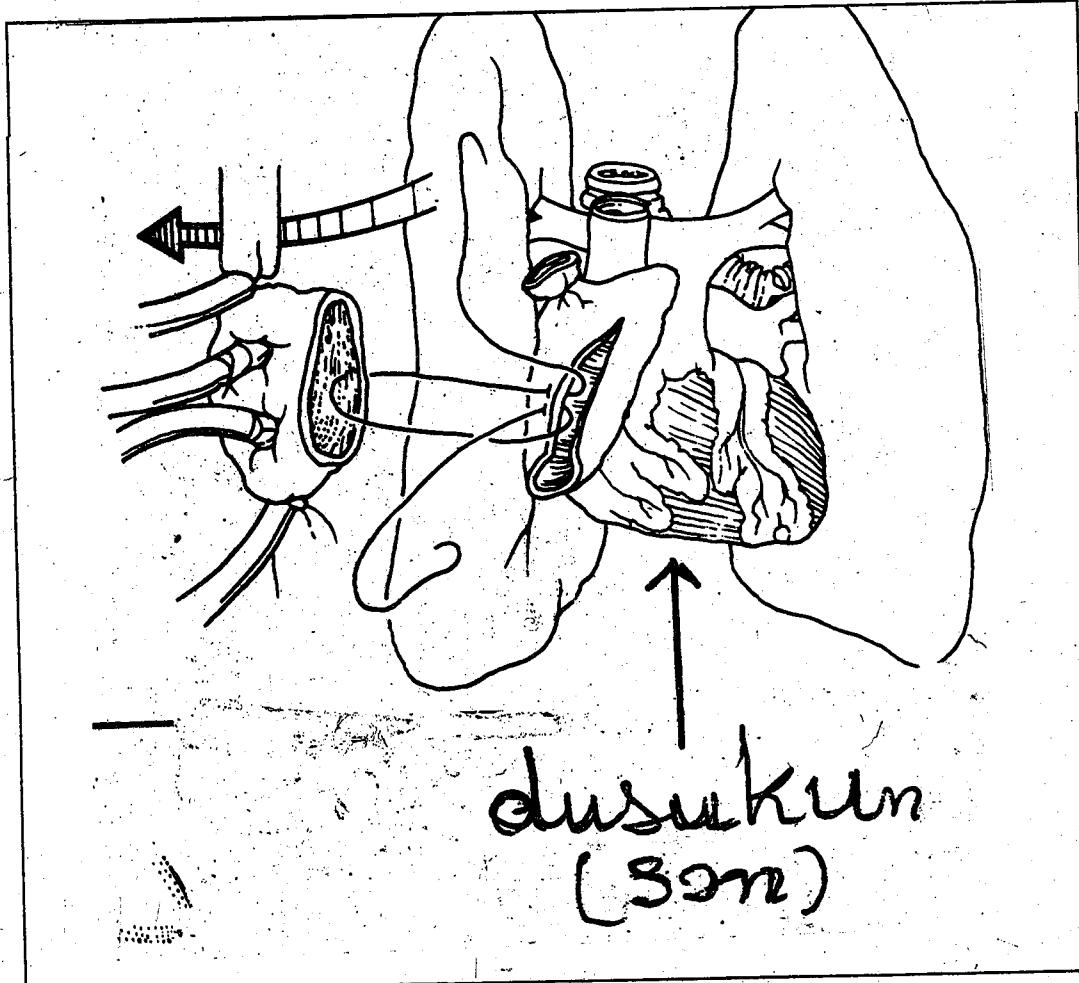
"Aw y'aw yere kolosi kenmafénw ni bangatulu to bée ani kogo dumuni ka danmatemén ma, barisa olu b'aw si kuntaa lasurunya" !

1992 san kalo 4 n tile 7 ye keneya togoladon ye dijé fantan ni naani bée kono. Taasidonba don dijé mogow bée bolo keneya sabatiliko kan bée ye. San o san, donba in bë don bana do kadara kono. Jinan ta in ta tun bë dusukun ni joli-la-banaw de kan i n'a fo joli-caya-bana ; joli-dogoyabana, dusukun - yereyere-bana n'u nogonnaw. Bana ninnu dun n'u caya bée, a yera ko fen danmado de b'u sababuya minnu ye : farikolo-bögögnabaliya(taama ni boliw ...) dölomin ni siramin ani sigaritimin ni tabadagamin ; kenmafénw ni bagantulu ani kogomafénw dun ka danmatemén. Nin fen folen ninnu bée lajelen de, walima a kelen-kelen bée, de b'an halaki döönin-döönin k'an to an sen kan. O dun fana b'an laben de k'an bila don do balanasaya teli ne. Karisa taamato binna, a ma wuli tugun ; karisa tora baro la ka seri ka bin, o ker'a taalen ye ; Aa karisa ka saya nin balala mogow la koyi !

Nin saya suguya ninnu kelen-ke-lén bée kera "an delilakow" ye sa. An dun be se k'an yere tanga u ma barisa sababu were t'u la dusukun ni joli-la-banaw k'o. An kana ke nkolonkolonba ye min b'a fo ko dón-kelen-fa kifisa ni san keme si jan lakolon ye. Nka an ka ke dumuni nafamaba kelaw deye min b'an ka keneya sinsin. Aw ka kan k'a dón ko san o sán, mogó miliyon 12 de be faatu k'a sababu ke dusukun ni joli-la-banaw ye dijé kono. Denmisew ni maakorobaw, a te ninnu si to. Aw k'a dón k'an yere fe yan Mali kono, dusukun ni joli-la-banaw ye banabaatow dakun sababu sabanan

ye dögötörösobaw la. O koro ye k'a tigilamogow ka ca an fe yan haali. Dusukun ni joli-la-banaw ka kan ka kunben barisa u ka kasara ka bon haali. San o san, u be ke sababu ye ka muso caman firiyatoya ; san o san u be ke sababu ye ka ce caman muso b'u bolo, ka denmisén caman bange-baantanya walima ka muso caman ni ce caman denntanya. Nin folen ninnu bée de dun be du nagasi ; ka kabilia nagasi ; ka jamana nagasi. Baarabolow be lagosi barisa u kebaaw be halaki. Cogo di an t'a nini k'an yere tanga dusukun ni joli-la-bana ninnu ma ni dumuni nafama dun ye, kogo matemén min na ani ken ni bagantulu

(sirime) ? Munna an t'an yere tanga kasara bana ninnu ma ni an farikolo bogögnanani ye, min te ke ni danmatemén ye ? Dolo ni siramugu ani sigariti, olub'antijé de, munna an be tugun u kóhalibi ? Aa n badenw, n'i y'a men ko dijé ka di i yere de b'a kono de ! An k'an yere kolosi k'an yere latanga bana juguw ma barisa fosi te keneya bo. Adamaden jugu bérébere de ye bana ye, barisa o de b'a bali a diyaneckow la, k'a ke fadénsago ye ; k'a dëse a yere koro. Adamaden nin bérébere ye keneya de ye, barisa aka yérelawasabaara bée dulonnen b'o de la. Otuma na an b'a fo ko : Ala k'an kisi bana jugu ma. N k'o k'a soro an yere sonna k'an yere tanga u ma !

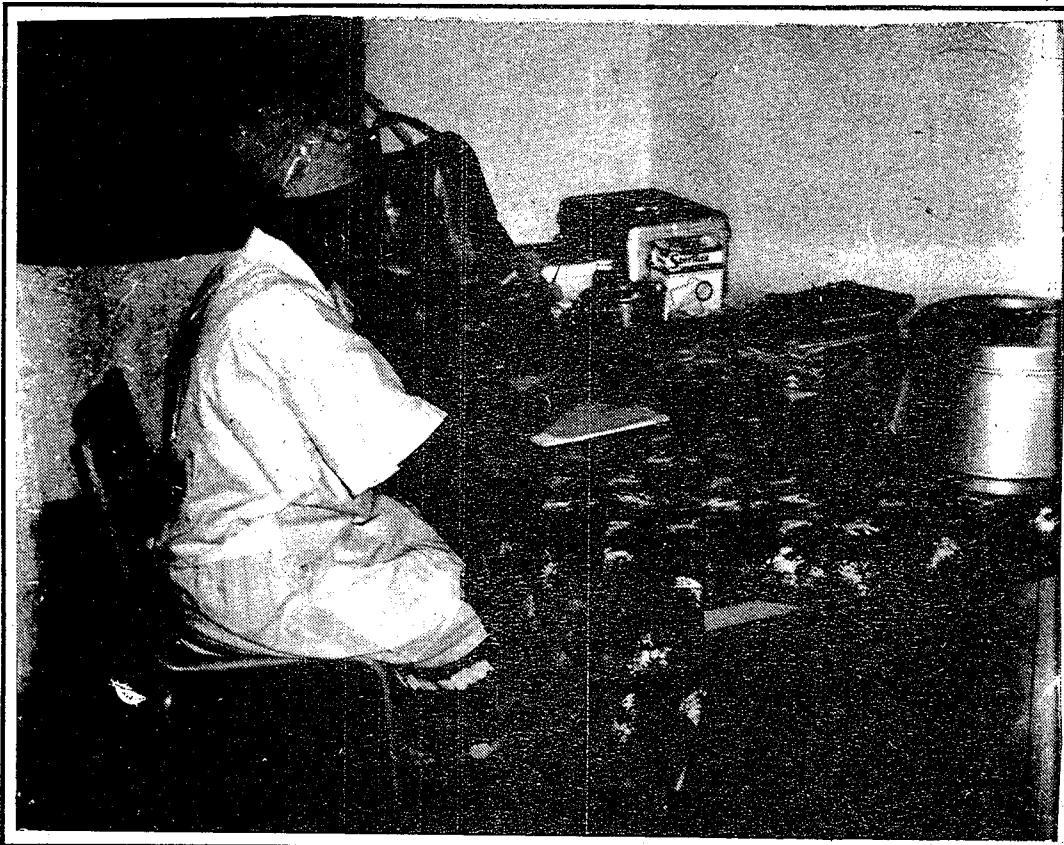

A y'aw mako don aw dusukun na, o la aw dusukun fana b'a janto aw la !

Najinin, dɔɔ ani siraw : mɔgɔ sɔn cunfənw don !

Taratadon, 1992 san kalo 4 n tile 7, wulatile jan waati fo su kun fɔ̄o, nɔ̄gon lajereba kera Bamako farikolojenajeyɔ̄rɔ̄ la min bɛ wele ko "ominispor". Nogonye in min tun latigera keneya tɔ̄go ladonba kanma, dɔ̄gɔtɔ̄rɔ̄ ni mɔ̄gɔgansan camantun b'a kene kan. A kun tun ye de walasa jama k'a minɛ dɔ̄gɔtɔ̄rɔ̄ yere nɛn kan mun ye dusukun ni joli-la-banw ye ; u bɛ sɔ̄rɔ̄ sira jumenw fɛ ; mɔ̄gɔ bɛ sɛ k'i yere tanga u ma cogo di ; u bɛ furake cogo di. Bana ninnu, n'an b'u wele ko tansiyoñw u bɛ se ka tijen ni jumenw don jamana kun ?

A jirala k'a kera dusukun yereyeliye wo ; a kera dusukun ka bala ka jo ye wo, nin bɛe bɛ sɔ̄rɔ̄ joli temencogo de la dusukun fɛ, fen min ye joli cayabana ni joli dɔ̄gɔyabana ye, n'o ye tansiyoñw ye, olu bɛ sɔ̄rɔ̄ joli kɔ̄nɔfənw cogoya de la, minnu nagasilen bɛ joli tijen a bolisira kan jolisira ni dusukun ani bijen ce. Sukaro dumuniba bɛ joli lahala tijen, o bɛ bange bana na an bɛ min wele ko sukaro bana walima "jabeti. O fana mana san tan walima san tan ni duuru sɔ̄rɔ̄ mɔ̄gɔ min na, a ka ca a la ale bɛ keneya ka sira to tansiyoñbana bolo. Tansiyoñ ye bana ye min bɛ adamaden balanna bin. N'o kera, a bɛ se ka na ni fari fanke-lensa ye walima ni saya yere ye. Tansiyoñ te fantanto, a te fama fanta-to, a te halidenmisento. Akunbensira, fɔ̄o ye farikolo bɔ̄njɔ̄gnani ye, an bɛ min wele ko farikolojenaje. I n'a fɔ̄an y'a f'aw ye san fɛ cogo min, kogɔ dunba aniken(bagantulu) dunba fana y'a sababuba dɔ̄ ye. Dɔ̄gɔtɔ̄rɔ̄ dun ka fɔ̄la, najinin ye fɛn ye min fanba ye kogoye. A fantɔ̄nin min bɛ to o ni sège ka surun. O de kanma n'i y'a dow ke ji dɔ̄ɔnin na k'u ke fini na, u b'a je pasipasi. O ye mun fɛn dumuta ye ! fɛn min ye sikariti ye, min mankutu bɛ

Dɔ̄gɔtɔ̄rɔ̄ yecogo yere y'a danma fura ye bana ma

fo an ka arajo n'an ka telewison na sanga ni waati bɛe, aw b'a don ko bi biin na o karantilen don tubabu jamanaw kɔ̄nɔ wa ? Aw b'a don ko sikariti te min yɔ̄rɔ̄ bɛe o jamanaw kɔ̄nɔ wa ? Aw b'a don ko a sɛbennen don sikariti foroko kelen kelen bɛe kan o jamanabaw kɔ̄nɔ ko : "sikariti ma ni adamaden ka keneya ma" ? Dɔ̄gɔtɔ̄rɔ̄ de kan don de ! Munna o bɛ ke ? sikariti bɛ joli tijen, k'a bolisira geren. Joli de dün bɛ dusukun labalo. Ni balofen ma se balota ma o bɛ laban mun na ? Aw y'aw hakili jagabo. Fen min ye dolo ye, aa o ye fɛn juguba ye. Wari ni danbe lagosilen kɔ̄, dolo bɛ jolisiraw ja kogoyi. A b'a minbaga funu. O la, Ala k'a kisi kasara ma barisa n'a ni fɛn tora ka gosi nɔ̄gon na, a jolisira bɛ kari a kɔ̄nɔ ka sira wɛrɛ di joli ma a farikolo la min t'a ka sira kɔ̄rɔ̄ ye. An b'o wele ko "jolibɔ̄nbana" walima "emorazi".

Min dun ka jugu dɔ̄lominna ta la, o de ye ko joli in bɛ bon a kɔ̄node. O dun ye fɛn ye min dabɛn ka gelɛn. N'a ma se joona dɔ̄gɔtɔ̄rɔ̄ ma, a bɛ sa de !

Munna anw bi-bi in mɔ̄gɔw te ko faamu ? Min ka nɔ̄go an ma n'an ka keneya b'o la, an b'o fili an kɔ̄ k'o ye kɔ̄rɔ̄lenfɛn ye. Min ka gelɛn an ma n'an ka keneya nagasili b'o la, an bɛ girin o kan, k'o ye kura ye. Diŋe dun bɛ taa min ? Fɔ̄o sunbala ni jaba, olu danma tun b'an ka naw diya tamantan. Bi-bi in na an bɛ sunbala dunnaw mafile kɔ̄rɔ̄len dungew ye, barisa najinin kuru fila walima saba b'anw ka na diya sankɔ̄rɔ̄ta. Aa n balimaw keneya nɔ̄gon te de !

**Jekabaara togolamɔ̄go
lajɛ in kene kan :**
**Tumani Yalam Sidibé
ko Banumanké.**

MAKO CI KUNNAFONI

MAKO CI KA SEGU SIGI-KA-FÔBA BAARAJEKULU N'U KA BAARAW

Jekulu sabanan

Jekulu mogow

- 1 - Usumane Z. Tarawele : MAKOCI nemogoso (Bamako)
 - 2 - Sine Konate : Senekew bolofara nemogoso (Bamako)
 - 3 - Elaji Nunponnon Jara : Senekelaw togosoba (Sikaso)
 - 4 - Abdulayi Kamara : MAKOCI (Fana)
 - 5 - Mamadu L Sise : MAKOCI (Fana)
 - 6 - Fanta Kante : MAKOCI (Fana)
 - 7 - Mamdou Kulibali : Cikela (Masigi)
 - 8 - Piyeri Tera : Cikela (Tominan)
 - 9 - Mamadu Jalo MAKOCI (Bugunin)
- Baaraw nemogô : Elaji Nunponnon Jara

Kumalasela : Mamadu Kulibali
Jekulu ka wale nejinita : cikelaw labenni

I Labenbolo :

Labenbolo suguya minnu be sigi sen kan olu b'a damine dugu misenninw hake la fo ka se jamana hake la.

1 - Dugu misenninw hake la :

- Duguyiriwatôñ kôñ : koorisenenaw ka komite kelen be yen
- Dugu misennin gansan kôñ : koorisenenaw ka komite kelen be yen min be sigi sen kan o dugu o n'a bugudaw koorisenenaw fe.

MAKO CI nemogosoba Bamako

2 - Cikelaminibolo hake la : komite kelen be yen min be sigi sen kan cikelaminibolo dugu gansanw n'a duguyiriwatôñ togolamogow fe.

3 - Cikebolo ni kafoyiriwatôñ hake la : biro kelen be yen min be sigi sen kan cikelaminibolow birow mogow fe walima duguyiriwatôñ walima kafoyiriwatôñ komitew.

4 - Cikekafo hake la : biro kelen be sigi ye min be bo cikebolow ni kafoyiriwatôñ birow la.

5 - Cikebolow kôñ : biro kelen be sigi yen min be bo cikekafow birow la.

6 - Jamana yere hake la : biroba kelen

be sigi sen kan min be bo cikemaraw birow la.

II Biro fôlen ninnu mogow hake :

- 1 - Dugu misenninw biro mogô hake be dugu sago la
- Dugu gansanw biro mogô b'a ta 5 fo 7 la
- 2 - Cikelaminibolo kôñ
- Dugu misennin ka ciden 2-2

3 - Cikebolow kôñ

- Biro kelen be sigi sen kan cikelaminibolow ka ciden 3-3 fe

4 - Kafoyiriwatôñ kôñ

- Biro kelen be sigi sen kan duguyiriwatôñ ka ciden 2-2 fe.

5 - Cikekafo hake la

- Biro kelen be sigi sen kan cikebolow ni kafoyiriwatôñ ka ciden 2-2 fe.

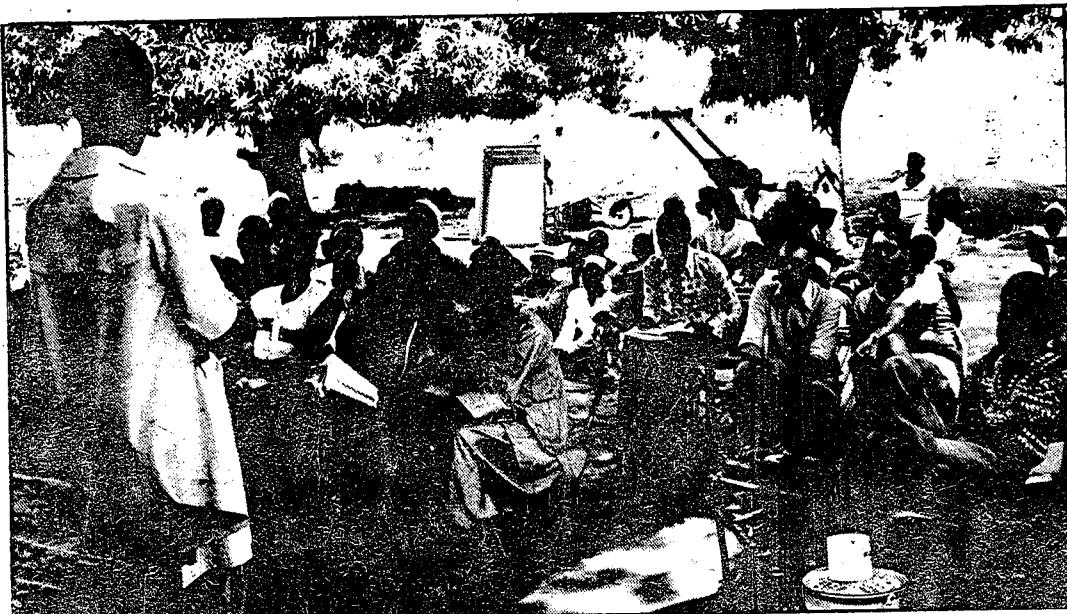
6 - Cikemara hake la

- Biro kelen be sigi sen kan cikekafow ka ciden 2-2 fe.
 - Jamana yere hake la
- Biroba kelen be sigi sen kan cikemaraw ka ciden 3-3 fe.

III Biro labaaracogo

3-1 MAKOCI ni koorisenenaw ce si raw

- Sira minnu be MAKOCI ni koorisenenaw ce, o ye je-ka-baara siraw de ye. Wale ketaw bee ka kan ka ganatige nôgon fe hake bee la.

MAKO CI NI KOORISENAW TAALAN YE LOGO N YE.

MAKOI Kunnafo

3.2 Koorisenenaw ni senekelaw togolasoba ce siraw

- Koorisenenaw be bolodijogonma ani nogondemen sira bo u ni senekelaw togolasoba ce. A kanunen don ka koorisenenaw ka bolofara sigi senkan senekelaw togolasoba ka lasigida bee kono.

3-3 Koorisenenaw ni fangabonda ni baarakela tow ce kow

- 3-3-1 - Dugu misenniw kono :

- Koorisenenaw ka komitew ni dugu konseyew ka kan ka baara ke jecou fe

3-3-2 - Cikekafo kono :

Cikelaminibolow ka cidenw ka biro ni cikekafo ka kan ka baara ke nogon fe

3-3-3 Kubeda kono :

Cikebolow ni kafoyiriwatow ka cidenw ka biro ni kubeda layiriwatow be baara ke nogon fe.

3-3-4- Kafo kono

Cikekafo cidenw ka biro ni kafo layiriwatow be baara ke nogon fe.

3-3-5 Maraw kono

Cikemaraw birow ka cidenw ni mara layiriwatow be baara ke nogon fe.

3-3-6 Jamana kono

Biroba ni jamana baaradaw be baara ke nogon fe.

IV Kunnafo

lajensenni

Kunnafo ka kan ka jensen duguma ni san fe ani san fe ni duguma

- Duguma ni san fe

O be ke koorisenenaw ka geleya sorotaw bee kan koorisene baarada ka wale ketaw bee kono.

- San fe ni duguma

O be ke MAKOC kono be kan koorisene layiriwali siratge la. Kunnafo ka kan ka jensen cikelaw ni nogon ce.

Okunnafo jensen siratge la, taa be se ka ke kunnafo lasesira bee fe, kerenerennenya la jekabaara kunnafoniseben, o min ye koorisene baarada kunnafoniseben ladiri ye. MAKOC togola arajoso dofana be se ka sifile

An ka kan k'a ke cogo bee la walasa sigi-ka-foba in ka dantigekanw n'a ko latigelenw kunnafo be jensen fan bee. Baara teliw lawaleyali kanma, i n'a fo san baara feere tigeliw ani MAKOC ni jamana ni koorisenenaw ce je-ka-fow ni demenbagaw ce je-ka-fow, koorisenenaw togolamogo fila be ye cikekafo nogonye kene kan ; cikekafo togolamogo fila bee ye cikemara nogonye kene kan ; cikemaraw togolamogo 2-2 be ye jamana nogonyeba kene kan.

Cidenw (togolamogow) ka baarawaati be kunc 1991 san kalo 12 nan tile 31 ka ben koorisene baarada ka lasigidaw sigi senkanni kunceli ma.

V Lasigidaw sigi-senkan-waati kun-

walima kafoyiriwatow kuntigi fe k'a ta kalo 10 nantile 16 fo ka s'a tile 31 ma. O baaraw be ke cikekafo kuntigi ni senekelaw togolasoba togolamogo na.

- Cikekafo hake la :

O ta be sigi sen kan cikekafo kuntigi fe k'a ta kalo 11 nan tile 1 f'a tile 15. O be ke cikedaw yiriwa bolofara kuntigi ne na ani senekow bolofara kuntigi ni senekelaw togolasoba togolamogo.

- Cikemara hake la

O be sigi sen kan MAKOC cikedaw yiriwa bolofara kuntigi fe k'a ta kalo 12 nan tile 1 f'a tile 15. O baara be ke mara senekow baarada nemogo ni senekelaw togolasoba nemogo na.

- Jamana hake la :

O be sigi sen kan k'a ta kalo 12 nan tile 20 f'a tile 31. O baara be ke seneke la w togolasoba ni MAKOC cikeda yiriwa bolofara ni "CDDR" ani maraw togolamogow fe.

VI Cikelaw sendonsiraw MAKOC baa rasiraw la :

Koorisenenai abenew togolamogow be se ka ye MAKOC baa rasiraw bee kene kan, n'olu ye :

- Baara kolosi jekulu

- Baara nafolo nenaboli jekulu

Senekelaw togolasoba bolofara min be MAKOC kono. Waatjan walima waati surun kono, koorisenenaw sendonni MAKOC tigiya jekulu la : Hakili lakiime siratge la, an k'a don k'o b'a to koorisenenaw sen be don :

- bagandumuni tilanni na

- sannifeere jekuluw la

- Baaratigiw sugandisabenw jatemineni an'u nenaboli, ni baara dili y'u ma.

A to be ko

Fana kooriwurusi dabalida kono koribaara

taala

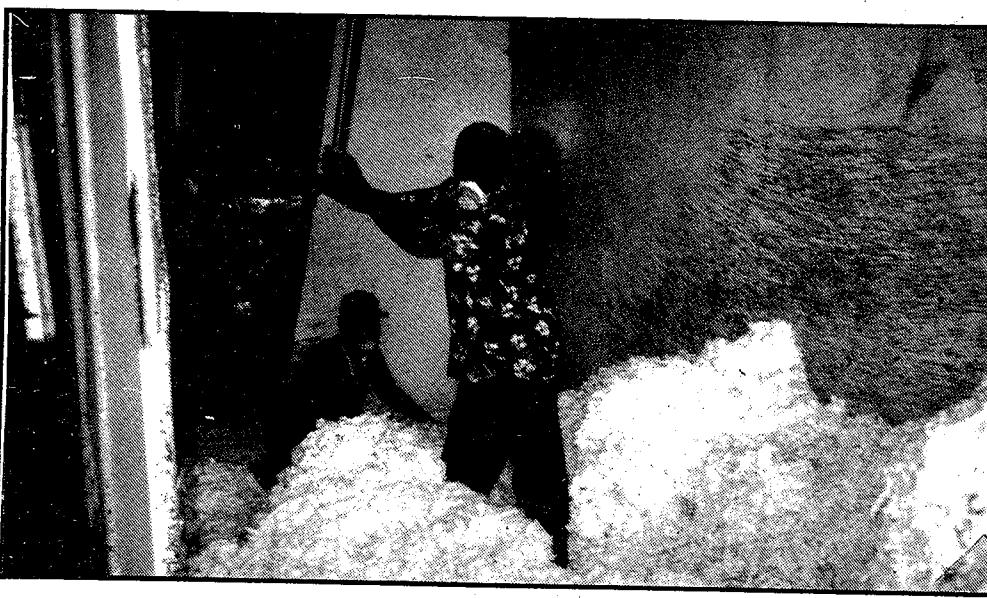
Sanni lasigidaw sigi-senkanni ce, kunnafoidi-nogonye be ke cikekafo kelen-kelen bee kono sigi-ka-foba ka dantigekanw nefoli kanma.

Fen min ye lasigidaw sigili ye sen kan, o ka kan ka kunc 1991 sankalo 12 nan tile 31, ka ben nin taabolo in ma..:

- Dugu misenni hake la :

Olu sigili be to sen na lakolidenw fe cikebolo kuntigi ne na, fo ka se kalo 10 nan tile 15 ma.

- Cikebolo ni kafoyiriwatow hake la : Olu be sigi sen kan cikebolo kuntigi

Ofisi Kunnafonni

Ofisi kono maloturu

A bë mögo caman hakili la ko maloturu ye baara kura ye Ofisi kono. Maloturu daminenä Ofisi kono kabini tubabuw ka mara waati. Nka baara in (maloturu) fanbatun bë ke masinw de fe. K'a damine cike la foka taa se turuli ma, o bëe tun ye masinw kà baara ye. O temennen kò, baara in donna Ofisi kono ni diyagoya ani fanga ye, ka soro mögöw hakili m'a miné. O wajibiyali o kera sababu ye ka maloturu mangoya, k'a nafa dögoya fo ka t'a tunu pewu.

1985 san, Ofisi nemogow ye tilema-fe-malosene yamaruya. O de sen fe, maloturu y'a kun bo Ofisi kono tugun. Okera sababu ye ka maloturu nafa caman da kene kan, ani ka maloturu ke "bawu" ye Ofisi kono.

Maloturu baara bë temen laben caman fe : a laben folo ye pepinéri dilanni ye. Pepinéri ye yoro ye i bë malo seri yoro min folo, k'a si kolo ani k'a ladon sanni k'a se turuli ye. Pepinéri jate bë mine foro yere turuta hake fe. Jateminenaw y'a jira ko n'i bë forokens hake minturu, k'i b'o tilan 20 ye. Otilanyorokelen de bëben pepinéri hake ma. O de sababu la, tari kelen pepinéri hake kera meterekare 500 ye. An b'a don ko tari kelen ye meterekare 10.000 ye. N'i ye pepinéri hake soro, i b'a buluku (laburu); k'a bogokuruw ci (heresi). I bë malosi ni nogo finman doonin seri a la, ka segin k'a heresi walasa ka malo serilen datugu kosebe. Jateminenaw y'a jira fana ko tari kelen turusi (malosi) bë

bën kilo 40 de ma. Ni malosi falenna pepinéri kono, ka bulu fila walima bulu saba soro, i bë ji döönin welewele a koro. O de kanma a nininen don ka pepinéri laben ji masurunyayor la (jidonkanali kere fe). O temenenen kò, i bë angere jeman don pepinéri koro, o ji te labo bilen fo ka taa malo se turu ye. Maloturu baara filanan ye foro turuta labenni ye. Yennino, laburu fila wajibiyalen don. I bë soro k'a heresi ani k'a dakejë kosebe (maloforo), fo k'a tintinw n'a jiginjiginw kundama keje. O labenw kò fe i bë soro ka jida laburu kan barisa malo bë turu bogo dörödöro de la. Maloturu baara gelen do fana ye malosinew boli ye pepinéri kono. I bë malosinew mine f'a jukunna ma ni ka soro k'a sama. I bë soro k'a diliw sananko ji la. Ni dili minnu ka jan, i bë döönin tige olu la. Malo siñen buluw fana b'o cogoya la. An k'a don fana ko malosinew man kan ka meen pepinéri kono fo k'a damatemen. A meenba ka kank ka ke kalo kelen ye. O de kanma, n'i ka foro turuta ka bon, i bë pepinéri seri ka caya ani ka furance don u ni nogon ce. Ni pepinéri ye tile 21 soro, i bë se ka turuli damine. O b'a soro i ye angere finman ke bogola. Ohake jate bë mine malo turuta suguya de fe, barisa malo suguya bëe n'a ka angere hake don. (B.C.) bë se angere min koro BH₂ ni CTBK te s'o koro).

Maloturu baaraw bë kuncé ni turuli ye. I bë malosinew mine a jukun ma, k'a diliw tintin bogo la. Malosinew bë

se ka turu, bogo la den fila-fila, fo ka taa se naani ma. Furance min bë don malo turulenw ni nogon ce, o fana jate bë mine malo suguya de fe. Malo döw ka jan; döw ka surun. N'i ka malo ye kundama surun ye, i bë a furance surunya. I b'a ke sibiri ne kelen nogon ye (santimetere 20). Ni malo kundama jan don, malow bë turu ka mabo nogon na döönin (santimetere 25 fo 30).

Ni malo turulen diliw ye dugukolo mine, i bë soro ka angere jeman k'a koro. Maloturu te taa angere ko. Malo ka yelemani waati o waati, i bë angere jeman don a koro (a corowaati ; a kohotatum).

Fen min ye maloturu nafaw ye, o te se ka fo ka ban : cikelaw te malosi caman ta bilen. Awa cikelaw bë kisi binw boli faña ma. O temennen kò, a nafa belebele dö ye fana cikelaw ka soro layiriwali ye ka temen jekanserili ta kan ni siñe fila walima siñe saba ye.

Maloturu kera sababu ye ka tile kura lamanamana Ofisi kono. Cikelaw ka soro yiriwara. O nana ni baara keminen kuraw donni ye Ofisi kono : cikemasinw ; maloworónmasinw cayara. Dun-ka-fa sabatira ; lafiya nana ; here fine cira.

Mamadu Tarawele
cikelakoliden konperese ka bo M5
(Kerewané) Molodo Sekiteri la.

Dugumogo bëe ye dafinw ye. U ka dijne ye silameya ye. N'i ye dugumogow sigikeme-keme, ib'a soro mögo bi konoonton ni duuru ye denmisénw ye. Mögo duuru de ye maakrobaw ye keme na (5%). Tugan kura denmisénw ka tunga-fe-taa ka dögo. Balikukanlan bë ke Tugan kura. O kera sababu numan ye ka faamuyali di mögo caman ma. A ye mögöw lafaamuya kosebe soro yiriwali siratge la. Dugu "awe"

Isa Sidibe
Animateri Tugan kura
Kokiri sekiteri la. Masina.

Tugan kura

Tugan kura ye dugu ye min sigira Ofisi fe kabini 1939 san. Linan y'o san 52 ye. Tugan kura bë Kolongoto-mo kubeda de fe, Masina mara la. A ni Kolongotomo ce ye bametere tan ni duuru (15) ye. Nka a bë kokiri seneke sekiteri kono. A n'o ce ye kilometere (bametere) 20 ye. A sigilen bë kana-liba do kerefe, min togo ye ko kanali bokiwere. Malosene dugu don.

"OHV" Kunnafo-**Dugukolo n'a lakanani****I Dugukolo**

- Dugukolo ye baganw ni falenfenw nogo nagaminen ye cencen, bogopasa, kogo, azoti ni potasi (sege) la.
- Falenfenw sinsinyoro n'u baloyoro don.

a) Dugukolo cogoya fen minnu be dugukolo la, olu file :

dugukolo afew	hake fa siratige la	hake girinya siratige la
fine (kene o kene)	25%	< 0,01%
ji	25%	15 ka taa fo 20%
baganinogo	5%	5%
cencen, bogopasa, azot	75%	75%

b) Dugukolo siyaw -cencen dugukolo - bogopasa dugukolo - nkaka dugukolo ani dugufin.

II Nomini (dugukolonon)

- ji ni fine be dugukolo non, o de ye nomini ye.

Nebila

An ka jamana ye jajamana ye ; funteni jamana don. Ji nenema te na san kono. Tuma dow la sanji te damine joona, tuma dow la, a be samiyetila ke ja la, tuma dow la a te na ka foori ; finebaw be ci ; tile funteni ka bon ; o bee be an ka dugukolo fine, ka soro dogoya, ka geleyaw bange. Walasa k'o geleyaw kunben walima k'u kele an ka kan k'an hakili to jirituru la bawo jiri caman be yoro o yoro neema te Kotige yen. Jiri dun be soro jirisen de fe ; o la jirisinoko bera nifo nin gafe in kono walasa bee ka kunnafoni soro, ka jirisen baara.

(2) Jirisen ladon kun

Duguw bee ka kan ka jirisine ladon walasa ka se ka jiri turuta soro u koro n'a ma ke ni waribo ye, n'a ma ke ni wuli ka taama ye, o la jiriw be turu u turutuma na, jiri caman be soro ka turu.

(3) Jirisen ladonni baaraw

Jirisen ladonyoro labenni be damine desanburukalo la fo feburuyekalo la.

Jirisen ladonyoro man kan ka janya jida la.

- Jirisen ladonyoro labenni be damine ni kalatom ye. Jirikise be bo jiri caman na.

I n'a fo :

- nerikise be bo neriju caman na.

- Sababu minnu be dugukolo nomini teliya
- jiginjigin (n'a ka bon)
- dugukolo suguya (cencen dugukolo)
- dugukolo cikecogoya juguya

Sababu minnu be dugukolo nomini sumaya

- dugukolo jitacogo (n'a be ji min kosebe)
- falenfenw ka caya dugukolo kan
- Nomini suguyaw**
- ji ka nomini : sanji, baji ni koji be dugukolo

non. O be ke cogoya saba la :

- 1) a b'a ce doonin doonin.
 - 2) a b'a tige
 - 3) a be folonw bo.
- fine ka nomini : fine be dugukolo kunnana furan, k'a bugurimugui ni cencen ce. Nin nomini suguya in

barika ka bon sahelikungo kono.

III Dugukolo lakanani

Nomini kelseli : An be jiri turu an ka forow lamini na, ani ka daw sirabo foro kono ; ka folon ke ka forow lamini

- An be kon ka forow dalabo. An kana forow bin jiginjigin damateme na. Balan minsenw be don foro ni jiwoyo ce, walima foro jiwoyosiraw la.

Cikecogoya do be nomini barika dogoya :

- ka firili ke ka jiginjigin cerotige
- ka foro nogo don ni farafinnogo ye.
- ka dugukolojalansien ke, ka foro dan k'a ju fa ; ka dannisira ke ka jiginjigin cetige
- ka senefenw sigi nognon ko
- ka jiritigeba dabila ; ka tasumadon dabila.

Zan Sako
Zafukunti, Kangaba OHV kono

Jirisen ladoncogo

- nsirakise be bo nsiraju caman na.
- malijirininkise be bo malijirinin caman na.

Jirikise danyoro labencogo :

- bogo wotoro ne kelen
- cencen wotoro ne kelen
- Farafinnogo wotoro ne kelen min be son dogokun saba ni saba be nagami nognon na kojuman

A be suman ni palan walima filen ye ka soro k'a ke mananinw kono.

Mananinw sigicogo

Mananinw be sigi kojuman naani ke nejolen kono. Fan bee ye mananin tan tan ye.

Jirikise danni

Jirikise be dan mariskalo ; awurilikalo, mekalo ani zuwenkalo la.

- Jirikise magamanw be ke ji la tile kelen ka soro k'a dan (malijirinin).
- Jirikise gelemanw be ke ji kalan na ka tile kelen ke ka soro k'a dan.
- Jirikise funununenw doron de be dan.
- Jirikise fila-fila de be dan mananin kelen kono.

Jirikise dannen soncogo

- sonni be ke sogoma ni wula

Sonni so ne kelen be ke ka mananin keme tugun kelen son.

Ni jirikise be falen, sumaya ka ni u ma.

Jirisen lakanacogo

Mananinw be datugun nibinjalan defelen ye walasa tile kana u jeni.

Binjalan defelen be da ga kunna.

Jirikise falelen, binjalan defelen be bo sogoma joona.

A be datugun ni tile be yelen bin defelen be b'a kunna tile binda.

Jirisen korolen te datugun.

Ju te soro mananin dow kono, ju fila be soro dow kono.

Ni ju fila be mananin kono, ju kelen be bo, o ye farali ye.

Ni ju te mananin min kono, do be turu o mananin kono.

Tuma bee bin jugu be bo-bo.

Tuma ni tuma bogokuru be ci-ci, bawo o bogokuru be ji bali ka jigin

Ni diliw sera mananin ju ma, mananinw be yelema. Yelemai be ke dogokun fila o fila.

Diliw mana mananinw ju sogo, u be tige ni mananin jirisennan tora, bogo be b'u kono k'u manaw bila suma na san nata kama.

Duguna Tarawele
Zafukunti, Kulikoro

Wote bɛɛ la wote

Dénba Musa Jalo

An y'an ka jemukan wele ko "wote bɛɛ la wote", bawo wote laban don. Wote kerènkerènnèn don ka d'a kan jamana nɛmogɔ̄ fɔ̄lɔ̄ n'o ye Peresidan ye, o sugandili don. Dugubaw nɛmogow sigilen ko, depitew (n'olu ye jamana sariya tabagaw ye) sugandili ko, Malidenw weelen bɛ k'u nɛna mogɔ̄ ta min bɛ na ke Mali Peresidan ye.

Yanni an ka kuma Peresidan sigi-wote kan a ka kan an k'an balimaw hakili lajigi sew la, sariyasunba kura talen bɛ minnu di Peresidan ma. A koloma-koloma file nin ye : Ni jamana

nɛmogɔ̄ sigira a bɛ san duuru de ke yanni sugandili wɛrɛ ka kɛ.

Peresidan ye sariyasunba kolosilibaga fɔ̄lɔ̄ ye; Ale de ye jamana

Baba Akibu Hayidara

ka kelenya, a'n'aka hɔ̄rɔ̄nyataamasen ye. Mali ni jamana wɛrɛ ce benkanssèbenw kolosibaga don. Peresidan de bɛ setigi nɛmaa sigi. Wa a bɛ se k'a lawuli ka dɔwɛre sigi a nona.

Setigi nɛmaa bɛ mɔgɔ̄w sugandi, n'olu ye peresidan diya, olu bɛ ke setigiwyé. N'olum'a diya mɔgɔ̄wɛrew bɛ nini. Peresidan de ye setigiblon

kuntigi ye.

Sariya o sariya, n'o tara depitew fe, o tɛ boli jamana kɔ̄nɔ ni peresidan m'a bòlonɔ̄ ke a la.

Ni bɛn ma ke Peresidan ni depitew ce peresidan bɛ se ka depitew labila. N'o kera, fo ka depitew sugandi kokura. Peresidan ye sɔ̄rɔ̄dasi bɛɛ kuntigi fɔ̄lɔ̄ ye. Ale de ye kɛlɛ kojew fana nɛmogɔ̄ fɔ̄lɔ̄ ye. Peresidan ye kiritigesow bɛɛ kuntigi ye. Hali n'a fɔ̄ra kiritigeso min fe ko mɔgo min ka kan ka faga , ni peresidan ma

Amadou Ali Nangadu

jɛn n'a ye, o tigi te faga. Peresidan de bɛ jamana kɔ̄mibaw ni sɔ̄rɔ̄dasi kuntigibaw sigi , ani Mali ka lasigidenw jamana wɛrɛ la, ani marakuntigiw ani kiriso kuntigiw.

Ni kɛlɛ, wala jahadi wɛrɛ binna jamana kan, peresidan de bɛ se ka jamana datugu (k'a fɔ̄ ko mɔgɔ̄ te don walima mɔgɔ̄ te bo jamana kɔ̄nɔ).

Ni kuma gelèn minnu bɛ peresidan fe k'u fɔ̄ jamanadenw ye jamana ka nɛtaa wala a kunko wɛrɛwkan, peresidan b'o ke jemukan ye k'o lase jamanadenw ma (arajo ni telewison fe). Yelema dɔw bɛ yen, ni peresidan b'a fe k'olu don jamana kɔ̄nɔ, a bɛ se ka jamanadenw wele olu k'u hakilila di wote ta sira fe, k'a fɔ̄ u sonna wala u ma sɔ̄n.

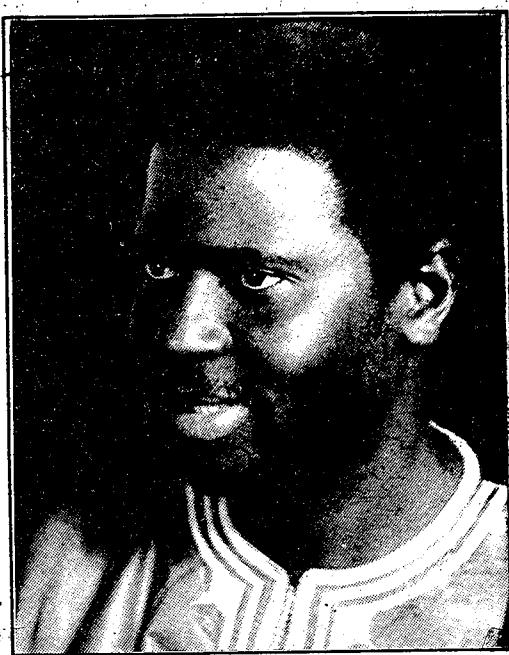
An balimaw nin ye se (fanga) kolomaw ye sariyasunba ye minnu bɛɛ di peresidan ma. Fanga misennin wɛrɛw bɛ yen an da ma se minnu ma. An y'aw miiri jigi u la walasa aw hakili kɔ̄

Alfa Umaru Konare

Cewule Konate

Muntaga Tali

to a la k'a fo ko peresidan ye mögo sugu min ye. An ka jate la, jamanadenw ka kan ka mögo ta min be se ka nin fanga ninnu labato tilennenya la. Peresidan ka kan ka ke mögo ye min be jamana don : a geleyaw, jamanadenw haminankow. Jamanadenw ka kan ka mögo ta min be tje fo u ye. Bawo an ka d'a la ko kuma dumannin te jamana in jo cogo si la bi. N'o bora yen, mögo ka kan ka bo ka wote. Bawo ni mögo ye kan caman di min ma, o de be ke jamana kuntigi ye. An be yoro min na i ko bi mögo kónonton de be ka Mali peresidanya jini. Jekabaara temennennna, anyedooñin foubéekelen kelenna kan. Politikitonw de be mögo sugandi k'a fo an ka miiri la, nin be je peresidanya la. Nka kuma laban be Malidenw de bolo. Bawo n'i donna wote gundo sonin kono, i kelen de be yen wa mögo min ka di i ye i b'o de foto bila letereforoko kono, ka soro ka na o fili kesu kono. Minnu be peresidanya jini olu tögo ani u ka politikiton tögo file nin ye :

Tögo ni Jamu

1 Denba Musa Jalo	67
2 Alfa Umar Konare	46
3 Maribaturu Jabi	50
4 Baba Akibu Hayidara	59
5 Cewule Konate	60
6 Amadou Ali Yangadu	69
7 Muntaga Tali	36
8 Alimami Sila	69
9 Dirisa Tarawele	46

Peresidan sigiwote kun fölo be ke kalo 4n tile 12. Ni mögo si ma se ka kan 51% soro jama wote bee la, wote kun filanan be ke kalo tile 26. O la sugandili be ke mögo fila minnu mana ke je wote fölo kelen. Yann'an ka an ka kuma kunce, an b'an kan fara jamanaden numanw kan k'a fo ko Ala ka mögo sigi an ka jamana kunna a ka here be min bolo. N'o bora yen, an be min fara o kan, o ye k'a fo ko mögów kabokacaya. Bawo mögódannamögo

Alimami Sila

te sugandi k'i sigilen to so kono. Ala k'an bee ben sababa ma !

Peresidan be sigi san duuru de kanma. N'a yo san duuru fölo ke ka je, n'a ye baara ke, danaya be se ka rókuraya a kan san duuru were kanma fasodenw fe. A kera cogo o cogo, Peresidan si te temen san duuru fila

Bangesan

1925
1946
1942
1933
1932
1923
1956
1923
1946

Politikiton

UFD
ADEMA
PUDP
US-RDA
US-RDA
RDT
CNID
RDP
PDP

Dirisa Tarawele

kan Mali kunna belen. Ni Peresidan min dun ka san duuru fölo mà jama je

Mamadu ko Maribaturu Jabi

fa, a be dan o ma barisa mögów be wote mögo were ye k'a to yen.

Jekabaara temennenn kono an tun y'a fo ko Sekene Modi Sisoko fana tun b'a fe ka ke peresidan ye. Nka ale y'a senbo. Mögo kura min farala a kan, o ye Amadou Ali Nangadu ye. N'o ye RTD jemögó ye.

Salifu Berre

Mali jemufanga ye san kelen soro

1991 san kalo 3n tile 26 ; 1992 san kalo 3n tile 26, Malidenw ka wuli-ka-jo lawasali ye san kelen soro.

Alamisadon, 1992 san kalo 3n tile 26 kera selidonba ye Mali jamana tonkun naani bëe kono. O seli o min kera taasiwaleba ye ka jesin an ka jemufanga furew ma, an be se k'a fo k'o y'a kun bo k'a da tijé saba kan.

- **Tijé folo :** jñunu te san sorojuru ko. K'oko, a bëe n'a sababu don. Sababu mandognaka fitiriwaleya de be sababu nörontanya:

- **Tijé filanan :** Bëe ma da fasokunmabo-fureya kanma. Faso-kunmabo-fure ye dolo de ye min ne be san na i n'a f'o lengo bilalen warije cëma. Ka bi Ala ye dijé da, dòw de dijéna ka kaari u ni k'o walasa ka yelema lawasalen don adamadenw ka sigida la. Okanma an be se k'anka jemufanga furew wele ko : Mali jama "seyidu furew".

Tijé sabanan : Mogo kera fen o fen ye dijé in kono, i man kan ka jñine i jujon ko, barisa n'i jñineha o k'o, i be ke dönbaga lafili ye.

Musa fanga daga wulila ka bo Malidenw da la 1991 san kalo 3n tile.

26. O ye tijé ye, nka an man kan ka jñine min k'o de ye ko walasa o ka se ka ke, mogo keme camande bñena u ni na walima u fari yorodokene ya la, kalo 3n o tile 22 na tile 23 f'a tile 24 n'a tile 25.

Ni selidon basigira o furew kanma, o jñogon alataanuko te barisa o b'a jira ko Mali jemufanga hakili b'a yere la an'a dungew, balolen ni sayalen. Un ! An kana a sije k'a ke bin kan dere ! Kuma ka danmatemén, an k'o bo an jogo la ! Jemufanga furew wale-numandoniye wasakoba ye an bolo nka töba be Töba min be o de y'u fagabagaw n'u joginbagaw ka kiiri tigeli ye ka ben tijé ma sariya kono. Fure be dugu ro, a fagabaga jangibali be dugu kan, aa, o fana ye kinikiniko ye min te hörön to a yerema de !

Tijé don, Amadu Tumani Ture n'a jñogon kulu, siwili ni soro dasi, y'u sekou ke jemufanga lasinsinni na Mali kono, u n'o foli n'o taanuni ka kan, nka, aa de !

An delila k'a fo Jekabaara boko do

kono. Ko malidenw ma Musa ka fanga jugu kele fen were kanma, mogo kelen-fanga ko. An ye Musa kele de barisa a y'i ban yelema bëe lajelen ma an je fasoba in taabolow la ; any'a kele de barisa aka fanga tun sera yoro la f'a hakili tun bora a secogo ko a la, ka d'a la sa, k'ale tun te Mali jamana kuntigi danma ye tugun, nka Mali jamana tigi yere de tun y'ale ye. Nka, k'a fo dörön ko Musa n'a jñogon ju-guw be kasol la, ka dan o ma ten, o t'a ye de. U ka kiiri de ka tige ; u no be ko minnu na, k'o dòn, u no te ko minnu na, k'o fana dòn. N'o kera de an ka furew be alataanu sije filia u dayorola, barisa o de la u sakun b'a kün bo.

Sanni o ce, an bëe koni nisondiyara dönnin n'a menni ye ko kalo 3n tile 26 sigira sa ka ke ladala seli y'an ka jamana kono badaa-badaa. An ka dugawu ke sa, Ala k'a to 1993 san kalo 3n tile 26 seli ka ke furew ye u "lajababagaw" ka kiiri tigelen ko.

Tumani Yalam Sidibe ko
Bajumanké.

foco ten. A foconen, a ye dolo ni jége bëe labo a kono. O kelen, a to jenaminina. Tuma min na jenemini bölen a jne na dönnin, a y'a foco laje. Jaa a jenamininen wuludennin dönnan k'a fono dunnidamine. A jne da o wulunin kan, a kule la k'i kanto temenbagato do ma ko : nterike, ne ma fosi faamu. E ka ne foco laje. Utora foco lajeli la a y'i kanto. Ne ye dolo in min an kerefe döloso la, ka jége in san döloso da la, nka n'ta dòn n ye wulunin dun yoro o yoro !

Siyaka Dunbiya
JAMANA baarada möggö dö

An ka yele dönnin

Don do la, ce siranbagato do ko k'a be taa bo a burannan na su fe. A nalen se a burannakaw ka bulon kono, jaa o y'a soro olu ka saga jiginnen kurannin den be tulonke la yen. Bëe b'a dòn ko tulonke ka di sagadenninye. Siranbagato in don bulon kono ani sagadennin in ka i pan-pan a nofe, o si ma teliya ni si ye. A kera siranbagato in jne na ko sagadennin ye wulu ye. A sinna ten ka kule, k'a bolo bere da sagadennin kun, k'o faga. Dukono möggö bëe girinna ka boka na a laje ni min kera. Dukono möggö nan'a soro u

buranke y'u ka sagadennin faga. U y'a jñinko ko mun kera ? U buranke ma fosi soro k'a fo, nin ko : "a ma nin cin de !"

• • • • •

Nin fana kera dolominna do de ye. Dondola, ale taara doloso la ka doloba min. A sulen bora sa ka jégeba do san doloso da la, k'i sebe fa o la, ka soro k'a ka so sira mine. A ma se ka caman taama a ka so sira la Ala ni a fa kojugu fe dolo ni jége la. Okelen sa, a jolen sinna ka

Jekabaara sebenjekulu ka taamaw ka se Jekabaara kalanyorow la

Taamasen fôl : ka se Nonon

Jekabaara kalanbagaa jonnjon bee hakili b'a la ko 1991 san kalo fôl kera Ofisi sendonni kalo lakika ye jekabaara jekulu baarada serew la. An y'o dantigeli k'aw ye 1990 san kalo 12 n boko kono. O kera bisimila jemukan ye ka nesin ofisi ma. Awa, san kelen (1991 san) kalo 12, an ni ofisi ka je kera badenya je ye min sinsinna jogonlafaamuya ni jogondemem ani jogon bilasira kan. San kelen in kono, kalan - matarafa - kalanw kera Ofisi balikukalan nemaaaw'n'a karamogow kun, jekabaara sebenjekulu fe. San o nume kono fana, ofisi ye jekabaarako k'a kundonni barikama ye. o de kama a kono balikukalanden jolenw ka batakiw ma kotige,

Ofisi cikelaw

Ofisi balikukalankuntigiw

Nka, dijne ko o ko, a bee n'a kono geleya waati don 1992. san damineni ni geleyanin ye ofisi ni jekabaara cekow la k'a da ko dow taasira jeya baliya kan, i n'a fo benkanseben ko jekabaara ni ofisi

Taamasen filanan : ka se MAKOCI ni "ODIPAC" ani "OHV" maraw kono

K'a ta 1992 san kalo 3n tile 19 f'a tile 24, Jekabaara sebenjekulu ni "OCED" ka cidenw ye taama ke Jekabaara kalanyorow la walasa k'a don noggoyako ni geleyako minnu be Jekabaarako la "OCED" ye Kanada jamana ka donniya demenon de ye, min ka demen be se Jekabaara ma kabini san duuru papiyeko siratigela. Taama in kun de tun ye faamuya dili ye Gana jamana ka ciden saba ma an bara kanw kunnafonisebenw kani

ce ; bakurunba-sanninw taabolo ; dugukonotonw "awe" joyoro dugu balikukalandenw demenni na jekabaarako la ani geleya misennin werew baara taabolo siratigela la Ofisi yere kono. A be fo ko ni ko ma ke, ko te don. Ko de dun kera min ye nin geleya bee ko bo kene kan. O

ko te dowerie ye "ARPON" demen baarda ka wale kotigeli ko. I n'a fo aw y'a kunnafoni soro 1990 san kalo labanw boko jekabaarako kono cogo min, "ARPON", ye Olandi jamana ka netaademendaarada de ye min sigilen be Ofisi

kono cikelaw demenni kama malosene kecogo numan na. Kuma lasurunya la, "ARPON" de dijena ka jekabaara hake 1200 bakurunba san Ofisi cikelaw ye 1991 san kanma. Nka, o tun ye de walasa cikelaw be se k'i laben "yereta" kanma ka

1992 san makono. Geleya dun sorola o de la doonin. O de kanma, ofisi nemaaaw ni jekabaara sebenjekulu ye baara lasinsin jogonye do ke 1992 san in kalo 3 n tile 1 Segu. U ni balikukalankaramogow ni duguw kono balikukalanden jolenw jera k'o jogonye kuntaalajanya Nonon, kalo 3 nan in tile 2. O jogonyew wolola jogonfaamu na min ye bee lajelen hakili sigi. feere ka kan ka nini geleya minnu na Ofisi yere kono jekabaarako siratigela la, feere dantigera olu la ; taabolo kura ka kan ka dibaarasira min ma, o kofora awa bee joyoro fana perperelatigera : sebenjekulu ;

Ofisi nemaaaw ; balikukalankaramogow balikukalanden jolenw ; "awew". Jogonye ninnu (Segu ta ani Nonon ta) kera alataanuko ye barisa u bangera min na, o de ye ko feere bee be na siri waati kuntaala surun kono, min b'a to Ofisi cikelaw te na meen k'a soro um a jekabaara soro. N'o kera, an hakili la kotige te na y'a la belen. Ala k'an kan men !

lajelenw konomogow ye masala nafamaw ke Jekabaara kan. O tun ka kan k'a d'a kan, dugu saba nin kelen kelen bee y'u danma dugu serew taamaseere de ye Jekabaarako la, a ka kan min ka pereperelatigre aw ye.

1 - **Gureluwere** : Geleya te jekabaarako la yen k'a masoro ale be cikebaarada min kono, n'o ye MAKOCI ye, o y'a don ani ka d'a la ko kalan ye netaa bee jobeere.

2 - **Namabugu** : Geleya min be Jekabaarako la dugu o kono o n'a

n'a fo : Jekabaara ; Kibaru... Taama ninnu y'an lase Gureluwere duguyiriwatón kono, MAKOCI ka Fana mara la, alamisadon, ani Namabugu dugu kono, "ODIPAC" (ODIMO) ka Kolokani mara la, sibiridon, ani Suguladuguyiriwatón kono, OHV ka Welsebugu sekiteri la, taratadon.

K'a damine taama don folo la, n'o ye alamisadon ye, kalo 3n tile 19, f'a don laban, n'o ye taradon ye, kalo 3n tile 24, taama jamakulu ni dugu

Jekabaara be kalan ni nafa ye Gureluwere dugu kono

Kolosi cikebaarada bee ta dulonnen don nogon na, n'o ye ODIPAC ye, n'a be wele sisan ko "ODIMO". I n'a fo MAKOCI kono, ODIMO fana nemaaw dalen b'a la ko kalan ye netaabaara bee sinsinbere ye. O yere de y'a to Jekabaarako sababu bora ale ni MAKOCI la 1986 san kalo 1 la. Nka, koli ye fen ye min be mogo diyanfen

ke foronton y'i da. Bi bi in na, geleya dwo be ODIMO kan minnu b'a dese jekabaara lasecogo numan na a ka mala duguw kono. An hakili la ko Ala be na nogoya don olu la.

3 - Sugula = Ale ye Otiwale cikebaarada ka Welesebugu mara dugu nana do ye. Jekabaara donna Otiwale kono a ma meen folo. O kan-

ma mogote se kagelyako ni nogoyako fa la. Nin kunba saba ninnu de kera dugu ninnu sugandili sababu ye. A kun tun ye ka cikelaw yere hakililaw dwo jekabaara lahalo kan. Geleya t'a la yoro minnu na (Gureluwere n'a nogonnaw) a be min ne olu ye, a joyoro ye min ye olu ka baarabolow n'u ka kalan sorolen mabenni na ? Geleya b'a la yoro minnu na (Pamabugu n'a nogonnaw) o korigeli ye mun de k'olu la, u hakilila ye mun ye ? A don tantanni be yoro minnu na 'Sugula n'a nogonnaw) olu be mun de makono a fe ?

Taama in y'a kun bo barisa a'y'a to an ni jekabaara kalanbagaw yere kumana ka feere sugandi nogon fe geleyaw lasagonniko la.

Tumani Yalam Sidibe
ko Banumanke

"OCED" ka lasigiden hakilinan taamaw kan

Kabini san naani, Gana jamana kankow nejini baarada nemogosoba y'a fanga don jamakalan na. Hali n'o jamakalan be demen nafolo soru ka bo ko kan, baaraba koni don min lawaleyali ye Gana nemaaw kalikan do ye. Balikukalan be ke kan tan ni duuru de la Gana. O siratege la, Kanada ka dönni yiriwa demen baarada, "OCED", o be demen don Gana kalanko setigblon ma ni papive dili y'a ma walasa ka balikukalanden mogo 300.000 ka kalan gafew dilan. Sisan, "OCED" y'a ka demen nesin barakanw kunnafonisebenw ma. A be Ganankaw demen ka kunnafonisebenw labugun Gana kanw la, ka nesinkungo-kono-mogo musoman n'a cemanw ma. Mali jamana sugandira ka ke Ganaka ce saba ka faamuya niniyoroye o kunnafonisebenko siratege la. Osugandili o kera k'a da Mali ka faamuyaba kan kunnafonisebenko la bamanankan na, anidemen sabatilen min be ke "Jekabaara" ni "Kibaru" ye OCED fe. Kanadakaw dalen b'a la ko Afriki

Ganakaw ni "OCED" ka lasigiden gureluwere kalanso da la

jamana nemaaw be se ka faamuya caman soru nogon fe yiriwabaaraw siratege la. Mali jamana nemaaw be se ka faamuya caman soru nafasorobaara siratege la, siginogon jamanaw fe minnu ye no bo o bolo kan.

"OCED" ni Kanada jamana nimiswasara Jekabaara sebenbaga jekulu fe. U be taanuni lase Jekabaara kalanbaga ceman n'a musomanw bee

ma u ka timinandiya la, min b'a to nogoya be don u yerew ka dijenatige la, n'u be se fana k'u ka lawalew n'u ka taasiraw ke batakiw ye u denw n'u bonsor tow bee kanma.

Mikayeli Uridiyaki

"OCED" ka lasigiden Bamako, Afriki tilebinbolo jamanaw kanma
bayelerma : Tumani Yalam Sidibe